

Forslag 2: Kommunen udtager egen produktionsskov og landbrugsjord til natur

Introduktion

Vi står midt i to kriser; en klimakrise og en biodiversitetskrise, og de hænger uløseligt sammen. Vi skal arbejde ambitiøst med at udnytte synergier mellem natur- og klimatiltag, og vi skal i langt højere grad adressere de fælles årsager til klima- og biodiversitetskriserne – herunder den nuværende danske arealanvendelse, som er langt fra bæredygtig. I den forbindelse er udtagningen af skov- og landbrugsjord et helt centralt virkemiddel til at opfylde vores klimamålsætninger, og ved at udlægge arealerne til natur kan det også være et vigtigt biodiversitetsvirkemiddel, der kan bidrage til at skabe nye sammenhængende naturområder.

Foreslået tilgang

DN foreslår, at der igangsættes lokale indsatser for at få kommunerne til at udtage egne landbrugs- og produktionsskowsarealer til natur. Hermed kan kommunerne sammenbinde og genskabe værdifulde naturområder og samtidigt imødegå klimaforandringer. Du og din afdeling kan fx arbejde for at skabe forandringer gennem:

1. **Kommunernes egne arealer:** Kommunerne ejer ca. 27.000 hektar landbrugsjord og ca. 31.000 hektar skov, men kun ca. 10.000 hektar er § 3-beskyttet natur, og det meste skov forvaltes med aktiv skovdrift (produktionsskov). DN foreslår derfor, at kommunerne – hvis de selv ejer landbrugsjord eller skov – starter med at omlægge kommunens egen jord til natur og urørt skov. Dette gøres ved at stoppe dyrkning, høst og dræning, og herefter forvalte arealerne med henblik på at fremme biodiversiteten. Ejer kommunen arealer, der allerede er natur, kan forvaltningen typisk ændres så den bedre understøtter biodiversitet.
2. **Kommunal naturpolitik:** DN foreslår, at mål om udtagning af alle kommunens landbrugsjorder og produktionsskove til natur og urørt skov skrives ind i konkrete natur- og biodiversitetspolitikker. Disse kan sætte retningen for kommunernes arbejde fremover. Produktionsarealer der udtages til natur, vil potentielt kunne bidrage til EU-målet om 30% beskyttet natur.

Baggrund

Udtagning af landbrugsjord til natur er et centralt virkemiddel for at nå vores klimareduktionsmål. Der er allerede stort fokus på udtagning af lavbundsjord, men også udtagning af andre landbrugsarealer kan bidrage til klimareduktioner, når dyrkning og dræning ophører. På samme måde kan udlægning af urørt skov bidrage positivt til klimaindsatsen, fordi der på sigt opbygges et meget stort og robust CO₂-lager i urørt skov. Samtidig kan udtagning af landbrugsarealer være afgørende for at reducere nærringsstofudledning til vores vandmiljø. Næringsstofpåvirkningen er den største presfaktor for tilstanden i de kystnære farvande.

Hvis de udtagne land- og skovbrugsarealer naturgenoprettes, vil de bidrage til at forbedre forholdene for biodiversitet. Ifølge Biodiversitetsrådet er hovedårsagen til tabet af biodiversitet på land, at en for stor andel af landarealet anvendes intensivt til landbrug, skovbrug og øvrige menneskelige aktiviteter. Danmark er et af de mest opdyrkede lande i verden, kun nr. 2 efter Bangladesh. Konsekvensen er mangel på plads til natur med naturlige processer som bl.a. naturlig hydrologi og naturlig græsning. Der er konsensus blandt biodiversitetsforskere om, at

løsningen er at afsætte mere plads til naturen, hvor den er effektivt beskyttet og forvaltet. I EU's biodiversitetsstrategi for 2030 sættes retningen for beskyttelse og genopretning af EU's natur. Her er en hovedmålsætning at 30% af EU's land- og havareal skal beskyttes, hvoraf en tredjedel skal være strengt beskyttet. DN mener, at målet også skal fastsætte nationalt. I dag er Danmark dog langt fra målet, da der ifølge Biodiversitetsrådet højst er 2,3% af landarealet, der med sikkerhed bidrager til de internationalt fastsatte kriterier for *beskyttede* områder. Opnåelsen af 30% beskyttet natur forudsætter både en bedre beskyttelse og mere effektiv forvaltning af vores eksisterende natur, men også at der tages betydelige arealer ud af skov- og landbrugsproduktionen – og eksempelvis omdannes til urørt skov.

De største biodiversitetsgevinster kan opnås ved at prioritere udtagning af landbrugs- og produktionsskovarealer hvor naturværdien (bioscoren) er højest. Her kan Biodiversitetskortets indikator bruges til at skabe overblik over, hvor kommunens værdifulde områder er. Dertil har DCE lavet et forslag til placeringen af 30% beskyttet natur nationalt, herunder 10% strengt beskyttet natur. Dette kort kan med fordel bruges til at danne overblik over, om der er overlap med de kommunalt ejede landarealer. Dermed kan udtagningen bidrage til at skabe store sammenhængende og værdifulde områder.

Med hensyn til at ændre forvaltningen af kommunens egne naturarealer, er der mange naturarealer der fx mangler græsning eller græsses intensivt om sommeren, for så at ligge ugræssede hen om vinteren. Det kan give biodiversiteten et kæmpe løft at ændre græsningen til helårsgræsning, hvor der kun går så mange dyr, at der er mad hele året. Heste og kvæg er gode arter at sætte ud, og rigtig gerne sammen. Græsning er også vigtigt for biodiversiteten i skovene. Derudover er mange naturarealer drænede og der kan være en stor gevinst for både natur og klima ved at genskabe mere naturlig hydrologi.

Kommunens beføjelser og ansvar

Kommunen kan selv vælge driften på egne arealer, inden for eksisterende regler og lovgivning. Det står derfor kommunen frit for at lade skov overgå til urørt skov eller at tage landbrugsarealer ud af drift og overgå til natur. Kommunerne skal, jf. skovlovens § 2, tillægge skovens biodiversitet og friluftsliv større vægt end f.eks. produktion.

Udfordringer og forventet modtagelse

Generelt er der positive gevinster ved at fremme mere natur. Det kan give borgere lettere adgang til natur og andre rekreative oplevelser, samt mulighed for friluftsliv. Derfor forventes naturprojekter generelt at blive mødt positivt blandt kommunens borgere. Men naturprojekter kan også møde modstand, særligt hvis der er tale om forvaltningstiltag på eksisterende naturarealer, hvor brugergrupper oplever en indskrænkelse i deres anvendelsesmuligheder af arealerne. Projekter med græsning har været meget debatterede de seneste år, fordi ryttere og andre brugergrupper ikke ønsker, at der indføres græsning på hidtil ugræssede arealer. Dertil kommer en meget ophedet debat om dyrevelfærd på arealer, hvor dyr skal gå hele året og selv finde deres føde. Undersøgelser viser dog, at en stor overvægt blandt danskerne gerne vil have mere vild natur og synes det ville være spændende at besøge områder med mere vild natur.

Værktøjer og ressourcer

[Virkemiddelkatalog for natur](#)

[Kommunale naturpolitikker – et inspirationskatalog](#)

[DCE - Potentialet for at reservere 30 % af landarealet til beskyttede og strengt beskyttede områder i Danmark \(au.dk\)](#)

Sekretariatsansvarlig:

Daniella Humm Møller. E-mail: daniella@dn.dk